



Een bredere kijk op
dierenwelzijn in de klas

KLASKALENDER

Dierenwelzijn het hele jaar door!

Januari

1 NIEUWJAARSDAG

2

3

4

5

6 DRIEKONINGEN

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31



Creatief denken

Voer voor vogels!

Wil je de vogels extra voer geven in de winter? Doe je dat liefst op een duurzame, mooie of bijzondere manier? Met de werkvorm **Zo en niet anders** zoek je leuke vogelvoedermanieren die passen bij wat jij belangrijk vindt!

1

Zoek oude spullen of wegwerpmaterialen: papier en karton, wc- en keukenrolletjes, blikjes, glazen potten, PET-flessen, houten plankjes ... Je mag ook materialen gebruiken als touw, lijm, plakband, papiertape, schaar, ijzerdraad, prikpen, hamer en nagels ...

TIP!

Kijk eerst welke vogels je tuin bezoeken en zoek er wat over op. Eten ze zittend of vliegend? Zitten ze het liefst op een stok of op een plankje tijdens het eten? Mag het voederbakje of -plankje op de grond staan? Wat eten de vogels graag? ...

3

Noteer drie eigenschappen waaraan je ontwerp moet voldoen. Bv. veilig voor de vogels, kleurrijk, gemakkelijk te plaatsen. Of zonder plastic, leuk om te maken, snel klaar.

4

Ga aan de slag! Ontwerp een bijzondere vogelvoedermanier.

5

Klaar? Bespreek je ontwerp aan de hand van de drie eigenschappen. Beantwoordt het ontwerp aan de drie eigenschappen? Waarom wel/niet? Pas aan indien nodig!

TIP!

Zorg ervoor dat je ontwerp ook veilig is! Plastic wordt soms opgegeten, scherpe randjes kunnen pijn doen, in netjes kunnen vogels verstrikt raken ... Zorg ook dat katten er niet aan kunnen.



Dieren in de winter

Dieren hebben het niet altijd gemakkelijk in de winter. Hoe beschermen ze zich tegen de koude?



met een lekker warme wintervacht



door een vetlaagje



met een winterslaap of winterrust



door naar het zuiden te trekken



Februari



1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14 VALENTIJNSDAG
15

16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29

WIST JE DAT ...

je geen ronde pupil, maar een balkje ziet, als je oog in oog staat met een schaap of een geit?



Zing je mee?

Oog in oog met een ander dier ...



Kijk op www.dierenwelzijnindeklas.be!

Dierencarnaval!

Kruip jij graag in de huid van een dier? Met dierenmaskers kan je alle kanten uit!
Met een papieren bordje maak je snel een vrolijk vogelmasker.



Dit heb je nodig:

- een papieren bordje
- gekleurd papier voor veren, de rand van de ogen en een bek
- een schaar en lijm 4 5 6

1



Knip het papieren bordje in twee helften.

2



Teken op een helft met behulp van een klein glaasje twee cirkels voor de ogen. Knip ze uit.

3



Gebruik hetzelfde glaasje op gekleurd papier. Teken er een leuke oogrand rond en knip dat uit. Kleef het rond de ogen.

4



Knip een brede driehoek uit en vouw hem in tweeën om er een bek van te maken. Kleef de bek vast.

5



Knip veren uit verschillende kleuren papier. Maak knipjes aan de buitenkanten. Kleef ze boven de ogen van de vogel.

6



Klaar! Wil je het masker opzetten? Maak dan elastiekjes vast aan de randen van het masker. Of bevestig het masker op een stokje of een stevig rietje dat je kan vasthouden.

Maart

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

16
17
18
19
20
21 START VAN DE LENTE
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Dieren en hun baasje

WIST JE DAT ...

honden, katten en paarden een chip onder de huid in de hals hebben?

De chip is een staafje met een nummer dat je enkel met een speciaal toestel kan lezen. Zo kan je opzoeken wie het baasje is en waar het dier woont.

Verloren gelopen honden en katten kunnen dankzij hun chip terug thuis gebracht worden. Laat dus zeker ook het adres van je dier veranderen als je verhuist!



WIST JE DAT ...

gezegd wordt dat dieren op hun baasje lijken? Kijk maar even. Wie hoort bij wie?



WIST JE DAT ...

er ook scholen bestaan voor honden? Het is belangrijk dat een hond goed naar zijn baasje luistert. Dat leren ze samen in de hondenschool.



Wil je meer leren over huisdieren?
Kijk op www.huisdierinfo.be!

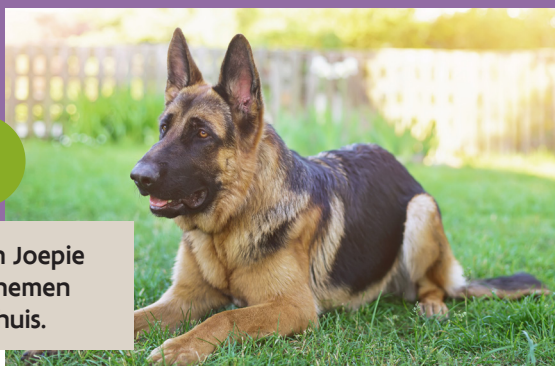
Joepie! Verdorie!

- Zoek een vriend die meedenkt. Eén van jullie is Joepie, de ander is Verdorie.
- Joepie is enthousiast en reageert altijd positief, wat er ook gebeurt. Elke zin die Joepie zegt, begint met 'Joepie!' Daarna geeft hij een positief gevolg.
- Verdorie is nors en ziet altijd het negatieve. Alles wat Verdorie zegt, begint met 'Verdorie!' waarna een negatief gevolg komt.
- Probeer het eerst met een voorbeeld: Joepie en Verdorie vertrekken op vakantie. Joepie kan zeggen: 'Joepie, dan gaan we nieuwe dingen ontdekken!' Verdorie kan zeggen: 'Verdorie, dan gaan we onze vrienden missen!'

- En nu voor echt! Denk samen na over gevolgen van deze drie gebeurtenissen. Denk eraan, Joepie denkt alleen positief, Verdorie alleen negatief!

1

De burens van Joepie en Verdorie nemen een hond in huis.



2

Op school komt een grote tuin met drie kippen.



3

Joepie en Verdorie vinden een weeskat op straat.



Praat erover.

- Was het moeilijk om Joepie te zijn? Waarom wel/niet?
- Was het moeilijk om Verdorie te zijn? Waarom wel/niet?
- Wilde je soms liever de ander zijn?
- Bedacht je andere gevolgen dan wat je normaal zou bedenken?

April

- 1 GRAPPENDAG
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

1 HAAPRIL!

- Ik ben m'n hond kwijt ...
- Oei! Ga je een advertentie in de krant plaatsen?
- Waarom zou ik dat doen? Mijn hond kan toch niet lezen!

1 HAAPRIL!

Welke koe kan hoger springen dan de Eiffeltoren?
Elke koe, want de Eiffeltoren kan niet springen!

- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

Buiten leren

De laatste donderdag van april is het weer zover: Buitenlesdag!

Op Buitenlesdag doorbreken we de muren van het klaslokaal en trekken we de wijde wereld in.

In de buitenlucht les krijgen, lekker bewegen, dieren ontmoeten, de natuur ervaren en beleven ...

Daar leer je niet alleen heel veel van, je krijgt er ook een fris hoofd van én je voelt je meer verbonden met de natuur. Dus ... Hop, naar buiten allemaal!



Modderbad

Varkens weten het wel: in de modder spelen is heerlijk! Kladder en klieder eens met modder. Met oude potten en pannen kan je een echte modderkeuken bouwen, maak samen een reusachtig modderkasteel, gooi om ter hoogst met modderballen, of – voor de durvers – ga touwtrekken in een modderpoel. Maak je maar lekker vuil!



Op bezoek bij de boer

Waar leer je meer over boerderijdieren dan op de boerderij zelf? In de landbouw is de zorg voor de natuur en de dieren heel erg belangrijk. Laat de boer jou daar maar alles over vertellen! Je ontdekt er voor welke uitdagingen de boer komt te staan. En je beleeft met al je zintuigen – ja, ook met je neus – hoe er op de boerderij aan ons eten gewerkt wordt.



Dartel veulen

Wist je dat een pasgeboren veulen meestal al een uurtje na de geboorte kan staan? Ga naar buiten en stel je voor dat jij een veulen bent dat voor de eerste keer de weide verkent ... Dartel maar rond! Ben je verwonderd over wat je allemaal ziet en tegenkomt?

Kattenparcours

Maak buiten een leuk kattenparcours. Zoek een bankje of een lage tafel om onderdoor te kruipen, teken een krijtlijn op de grond waar je over moet lopen en je evenwicht moet bewaren, zorg voor een leuke klimplek en een plaats om ver te springen, enzovoort. Wie is de meest behendige kat?



Welke dieren zorgen voor welke producten?



Mei

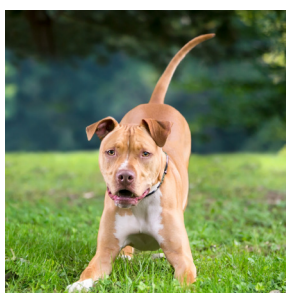
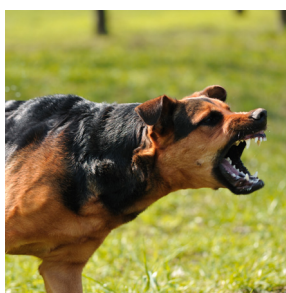
- 1 DAG VAN DE ARBEID
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31



Kunnen mensen dieren verstaan?

Wat willen deze honden zeggen?

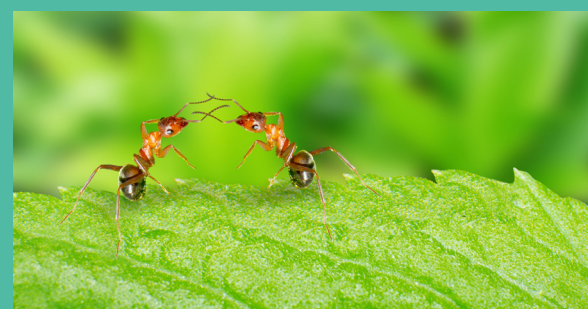


Praten dieren ook met elkaar?

Ja hoor!



Bijen dansen om elkaar iets te vertellen.



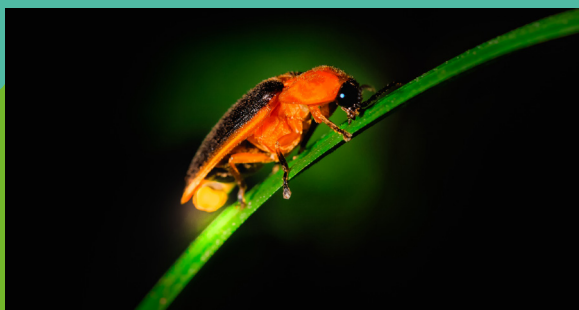
Mieren geven via hun tentakels bepaalde stoffen aan elkaar door.



Paarden gebruiken al hun zintuigen en hun lichaam om met elkaar te praten.



Walvissen zingen liederen die op enorme afstanden te horen zijn.



Een vuurvliegje kan door op te lichten een boodschap seinen.



Een kameleon verandert van kleur om iets duidelijk te maken.

Praten met elkaar

Om elkaar iets te vertellen, gebruiken mensen woorden en hun stem. Maar er zijn nog andere manieren om met elkaar te praten: met lichaamstaal, gebarentaal, door iets uit te beelden, met codes ...

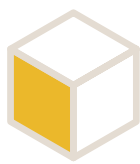


TIP!

Wat is jouw lievelingsdier?
Zoek eens op hoe je dat zegt
in gebarentaal!



Juni



- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 WERELDMILIEUDAG
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21 START VAN DE ZOMER
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

Zorgen voor dieren in de zomer

Voel je het ook? De zomer is bijna daar!



© ODISEE HOGESCHOOL

Warm voor ons = warm voor dieren

Tijdens warme dagen hebben dieren extra aandacht nodig. Ook zij hebben last van de hitte! Het belangrijkste is om voor verkoeling te zorgen en zware inspanningen te vermijden. Dieren moeten de schaduw kunnen opzoeken en eventueel afkoelen in het water. In de hitte laten we de dieren niet werken of lange wandelingen maken!

WIST JE DAT ...

honden niet kunnen zweten zoals wij? Ze raken hun warmte kwijt langs de kussentjes onder hun poten en door te hijgen. Je mag ze bij warm weer nooit in de auto achterlaten, ook niet voor eventjes. In de auto wordt het al snel veel te warm, bijna zo warm als in een oven! Let ook op met asfalt. Dat wordt heet in de zon. Honden kunnen hun voetzolen eraan verbranden.



WIST JE DAT ...

ook dieren kunnen verbranden door de zon? Vooral als ze een witte of lichte vacht hebben. Honden en katten kan je daarom insmeren met speciale zonnecrème.

Water water water!
Bij warm weer eten dieren minder en drinken ze veel meer. Dieren moeten altijd voldoende drinkwater hebben. Water kan snel verdampen, dus vaak aanvullen en meerdere drinkbakken zetten helpt!



Broeden op ideeën

Alarm! In de zomerse hitte krijgen onze huisdieren last van de warmte ...
Hoe kunnen we hen helpen?
Bedenk ideeën met de Broedmachine!

We zitten met een ei: huisdieren kunnen last hebben van het warme weer. Hoe kunnen we hen helpen? Broed maar mee!

3 Schrijf de drie belangrijkste ei-genschappen van het idee op. Zoek nu samen nóg meer ideeën die dezelfde ei-genschappen hebben.



1 Denk voor jezelf na over het probleem. Schrijf alle ideeën waar je aan denkt op.

2 Overleg met de anderen om één goed idee te kiezen. Waarom is dat zo'n goed idee? Is het leuk? Waarom is het leuk? Is het interessant? Wat is er zo interessant aan? Is het grappig? Wat maakt het idee grappig? Probeer zo precies mogelijk te zijn, bv. 'het is op korte tijd en met weinig moeite' of 'het werkt onmiddellijk'.

4 Welke ideeën hebben jullie bedacht?

© DJAPO

Op vakantie?

Het gebeurt te vaak dat baasjes hun dier achterlaten of naar een asiel brengen wanneer ze op vakantie gaan. En dat terwijl er genoeg andere opties zijn, zoals een oppas of een dierenpension. Soms kunnen dieren mee op vakantie. Maar je moet dan wel zeker weten of het daar welkom is en of het voor je dier ook leuk is. De dieren moeten de juiste spuitjes krijgen en een paspoort hebben. En natuurlijk moeten de nodige aanpassingen gebeuren voor een veilige en comfortabele reis!



Tips om te zorgen voor dieren bij warm weer?
Kijk op www.huisdierinfo.be!

5

Klaar? Praat dan samen over de Broedmachine. Vind je het een goede manier om ideeën te bedenken? Waarom wel/niet? Denk je dat jullie zo meer ideeën hebben kunnen bedenken dan anders? Waarom wel/niet?

Juli

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11 VLAAMSE FEESTDAG
12
13
14
15

16
17
18
19
20
21 NATIONALE FEESTDAG
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Beestig leuke knutselideeën!

Schmink leuke dieren op handen, benen én voeten.



Boetseer vreemde vogels en snoezige snoeten.



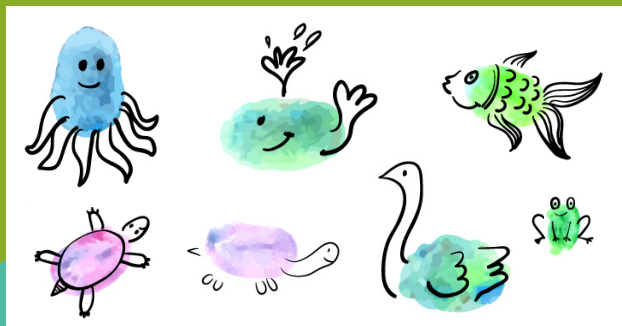
Leef je uit met papier, een servet of een krant.



En ontdek wat ontstaat als je werkt in het zand!



Stempel, verf, teken, op papier, raam of muur.



Of ga aan de slag met materialen uit de natuur.



Daag jezelf ook eens uit met stof en vilt.



En maak met jouw ideeën zo veel dieren als je wilt!

Augustus

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15 O.L.V. HE MELVAART

16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

September

1 START VAN HET SCHOOLJAAR

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21 START VAN DE HERFST

22

23

24

25

26

27

28

29

30

WE LEREN VAN HEN

Verschillende uitvindingen zijn geïnspireerd op de natuur, en dus ook op dieren.



De snuit van een hogesnelheidstrein werd gevormd naar de bek van een ijsvogel, om zo weinig mogelijk weerstand te ondervinden.



Een schokdemper beschermt een voorwerp van een enorme klap. Daarvoor ging men spieken bij de specht. Die vogel slaagt erin om keihard met zijn kop op een boom te spijkeren, zonder een hersenschudding te krijgen!



In Zimbabwe heeft men voor een groot gebouw de airconditioning afgesteld door te kijken hoe termieten dat regelen. Ondanks dat de temperatuur buiten aardig schommelt, kunnen zij in hun heuvel de temperatuur redelijk constant houden!

WE LEREN MET HEN

Natuurlijk moet je een dier bestuderen, als je erover of ervan wilt leren. Maar ...

- vertoont een mier nog natuurlijk gedrag als jij je rugzak in het nest zet en vervolgens met je vergrootglas de warmte van de zon versterkt?
- blijven de vissen, de vogels en de kikkers bij de vijver vrolijk verder doen als je met de klas zingend voorbijkomt?
- vindt de cavia in de klas het fijn om wakker gehouden te worden, van arm naar arm te gaan en in de drukte te zitten?



Hoe zou je dieren kunnen observeren, zonder dat zij daar last van hebben?

Leren ^{over van met} dieren

Mensen leren al heel hun leven over, van en met dieren.

WE LEREN OVER HEN

We bekijken de dieren en leren ze steeds beter kennen. Op school leren we dat er zoogdieren, vogels, vissen, reptielen, amfibieën, insecten en nog veel meer andere soorten bestaan. We weten dat er vlees-, planten- en alleseters zijn.

Dat dieren sociaal,



giftig,



intelligent



of reusachtig kunnen zijn.



Wat wil jij nog leren over dieren?

WIST JE DAT ...

een slang 'ruikt' met zijn tong? Doordat die gespleten is, weet de slang of de geur van links of van rechts komt.

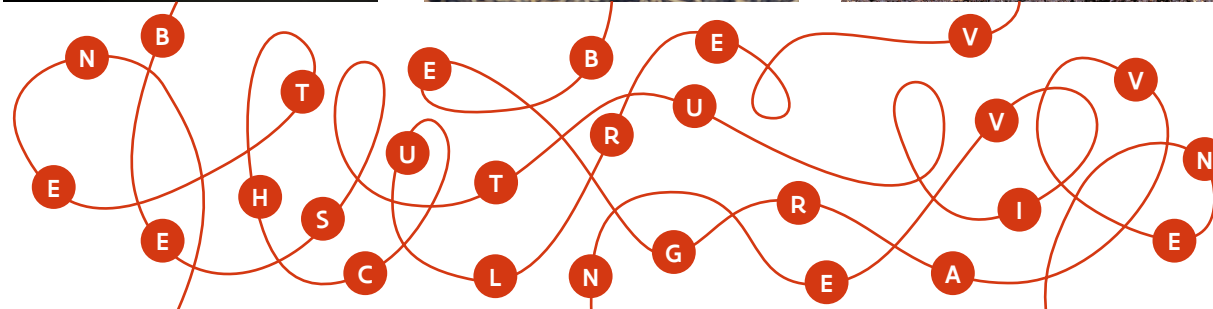


Oktober

- | | |
|----|-----------------------|
| 1 | |
| 2 | |
| 3 | |
| 4 | WERELDDIERENDAG |
| 5 | DAG VAN DE LEERKRACHT |
| 6 | |
| 7 | |
| 8 | |
| 9 | |
| 10 | |
| 11 | |
| 12 | |
| 13 | |
| 14 | |
| 15 | |
| 16 | |
| 17 | |
| 18 | |
| 19 | |
| 20 | |
| 21 | |
| 22 | |
| 23 | |
| 24 | |
| 25 | |
| 26 | |
| 27 | |
| 28 | |
| 29 | |
| 30 | |
| 31 | HALLOWEEN |

Wereldddierendag

Op 4 oktober besteedt de hele wereld wat extra aandacht aan de dieren. Dieren zijn belangrijk. Weet je dat we veel aan ze te danken hebben? Volg de lijnen om enkele voorbeelden te ontdekken.



Mensen houden van dieren

Het is wonderlijk wat een dier soms voor een mens kan betekenen.



Helpen bij ontminnen



Producten leveren



Gezelschap en steun bieden



Therapie bieden bij psychische problemen



Slachtoffers lokaliseren



Andersvaliden helpen

© DEPARTEMENT OMGEVING VLAAMSE OVERHEID

November

- 1 ALLERHEILIGEN
- 2 ALLERZIELEN
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11 WAPENSTILSTAND / SINT-MAARTEN
- 12
- 13
- 14
- 15 DAG VAN DE DYNASTIE

- 16
- 17
- 18
- 19
- 20 KINDERRECHTENDAG
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

Moeten dieren rechten hebben?

Dat is een moeilijke vraag ... Sommige mensen vinden van wel, andere niet. Veel mensen twijfelen. Onderzoeken we de vraag even verder? Probeer voor elke vraag hieronder een voor- en een tegenargument te bedenken.

Ja,
want ...

Nee,
want ...

Als je rechten hebt,
heb je dan ook plichten?

Zijn mensen
de baas over dieren?

Ja,
want ...

Nee,
want ...

Ja,
want ...

Nee,
want ...

Als je voor iemand zorgt,
betekent dat dan
dat je verplichtingen hebt?

Vijf vrijheden

Bij dieren wordt vaak gesproken over 'vijf vrijheden'. Wanneer aan de vrijheden voldaan wordt, heeft het dier een goed welzijn. Het zijn ook de voorwaarden om dieren te houden.



Dieren zijn vrij van honger en dorst. Ze hebben vers water en geschikte voeding.



Dieren zijn vrij van ongemak in een aangepaste leefomgeving. Ze hebben een omgeving die bij hen past, een onderdak en plaats om te rusten.



Dieren zijn vrij van pijn, verwonding en ziekte. Hun ziektes en wonden worden voorkomen, tijdig opgemerkt en goed verzorgd.



Dieren zijn vrij van angst en stress. Ze mogen niet lijden door angst en stress.



Dieren zijn vrij om natuurlijk gedrag te vertonen. Ze hebben voldoende ruimte, een aangepaste omgeving, gezelschap van soortgenoten en de kans om te doen wat typisch is voor hun soort.



Drie wensen

Kies een dier. Beeld je in dat jij dat dier bent. Nu mag je drie wensen doen. Wat wens je? Denk goed na over waar je als dier nood aan hebt!

Kinderrechtendag

20 november is Kinderrechtendag. Op die dag ondertekenden zo goed als alle landen ter wereld het Verdrag van de Rechten van het Kind. Dat was in 1989. Hoeveel jaar geleden is dat? Hoe oud waren je ouders en je grootouders toen?

Recht op een naam, identiteit en nationaliteit



Recht op wonen, voeding en kleding



Recht op een eigen mening

Recht op informatie



Recht op spel



Recht op onderwijs



Recht op privacy



Recht op bescherming tegen kinderarbeid, oorlog, uitbuiting en geweld



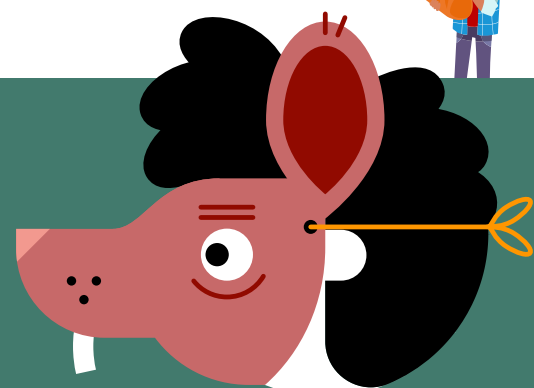
Recht op anders zijn



Recht op verzorging



Recht op zorg, opvoeding, familie



December

- | | |
|----|------------------------|
| 1 | |
| 2 | |
| 3 | |
| 4 | |
| 5 | |
| 6 | SINTERKLAAS |
| 7 | |
| 8 | |
| 9 | |
| 10 | |
| 11 | |
| 12 | |
| 13 | |
| 14 | |
| 15 | |
| | 16 |
| | 17 |
| | 18 |
| | 19 |
| | 20 |
| | 21 START VAN DE WINTER |
| | 22 |
| | 23 |
| | 24 |
| | 25 KERSTMIS |
| | 26 |
| | 27 |
| | 28 |
| | 29 |
| | 30 |
| | 31 OUDEJAARSAVOND |

WIST JE DAT ...

de knallen en lichtflitsen van vuurwerk voor veel dieren erg angstaanjagend zijn? Op oudejaarsavond slaan veel dieren in paniek. Daardoor lopen ze weg, of raken ze gewond. Wat vind jij, kan een nieuwjaarsfeest ook knallen zonder vuurwerk?



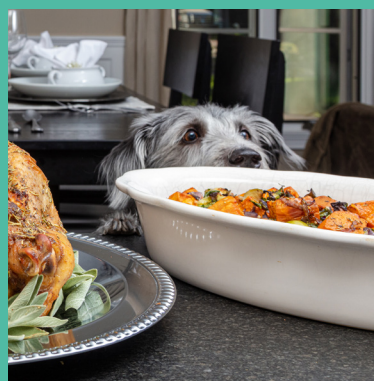
Diervriendelijk feesten

December: feestmaand! Genieten van feesten is dubbel zo fijn als het zonder gevaar voor dieren kan. Hoe maak je het veilig voor hen?

TIP!

Om je nog beter in te leven in het dier, kan je een dierenmasker opzetten.

Neem een huisdier in je hoofd, bv. een hond of een kat. Leef je in – jij wordt het dier. Kijk dan naar de foto's. Welke mogelijke gevaren zie je voor jezelf als dier? De gedachtenballonnetjes zetten je op weg. Hoe zou je dat kunnen oplossen? Vertel!



Help,
ik zit vast!

Wat ruikt hier
zo heerlijk?

Die leuke
lichtjes
bewegen!
Eens voelen ...

Woehoe,
nieuwe speeltjes
voor mij!
Dat ziet er leuk
uit ...

Oeps, dat
was niet de
bedoeling ...



Oog in oog

Een bredere kijk op dierenwelzijn in de klas

'Oog in oog' is een educatief pakket over dierenwelzijn voor het kleuter-, lager en secundair onderwijs. In het kant-en-klare lesmateriaal vinden leerkrachten concrete en activerende werkvormen om leerlingen bij te brengen wat dierenwelzijn inhoudt. In de lessen worden de leerlingen zich bewust van het belang van dierenwelzijn en van de verantwoordelijkheid die ze kunnen opnemen in hun omgang met dieren.

www.dierenwelzijnde klas.be



COLOFON

Oog in oog is een project van het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid. Ontwikkeld in nauwe samenwerking met Djapo vzw.

Vormgeving: Statik en Sofie Moons

Foto's: Shutterstock, tenzij anders vermeld

Illustraties: Philip Vermeesen (kinderen en maskers), Djapo vzw (pictogrammen vijf vrijheden), Shutterstock

Alle gebruikte werkvormen zijn eigendom van Djapo vzw.

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
V.U. Peter Cabus, Secretaris-generaal, Departement Omgeving, Koning Albert II laan 20/8, 1000 Brussel



djapo
Jonge denkers. Grote doeners.